

La lingua italiana usa l'alfabeto italiano costituito da 21 lettere; al quale si aggiungono 5 lettere, tradizionalmente definite straniere, 'j' 'k', 'w', 'x', 'y', con cui forma l'alfabeto latino. X e J erano lettere utilizzate nell'italiano antico soprattutto nei toponimi (Jesi, Jesolo) e in alcuni cognomi come Lo Jacono e Bixio, o come varianti grafiche di scrittura (ad es. in Pirandello gioja invece di gioia). Esistono accenti grafici sulle vocali: in particolare quello acuto (´) solo sulla e e raramente sulla o (una grafia ricercata li esigerebbe anche su i e u dal momento che sono sempre “vocali chiuse”) e quello grave (`) su tutte le altre. Il circonflesso (^) serve per indicare la contrazione di due vocali, in particolare due /i/. Si è soliti indicarlo soprattutto nei (pochi) casi in cui vi possa essere ambiguità di tipo omografico. Per esempio la parola “geni” può riferirsi sia a delle menti brillanti (al singolare: “genio”) sia ai nostri caratteri ereditari (al singolare: “gene”). Scritta “genî” non può che riferirsi al primo significato. L'accento grafico è obbligatorio sulle parole tronche (o ossitone o meglio ancora “ultimali”), che hanno cioè l'accento sull'ultima sillaba e finiscono per vocale. Altrove l'accento grafico è facoltativo, ma utile per distinguere parole altrimenti omografe (àncora - ancóra).

Seniausieji žinomi lietuvių kalbos paminklai siekia XVI a. pradžią. Pirmasis žinomas lietuviškas raštas – anoniminis poterių tekstas, ranka įrašytas į 1503 m. Strasbūre išleistos knygos „Tractatus sacerdotalis“ paskutinį puslapį. Tekstas remiasi dzūkų tarme ir veikiausiai yra nuorašas iš dar ankstesnio originalo. Nėra abejonės, kad bažnytinių lietuviškų rankraštinų tekstų būta ir anksčiau, gal net XIV a. pabaigoje, kadangi 1387 m. įvedus aukštaičiuose krikščionybę, tokių tekstų būtinai reikėjo religinei praktikai (istoriniuose šaltiniuose yra užuominų, kad pirmasis poterius į lietuvių kalbą esąs išvertęs Jogaila).

Rond 1500 kwam er een streven op gang om een algemene schrijftaal te ontwikkelen die in ruimere gebieden bruikbaar kon zijn door verschillende regionale elementen in zich te verenigen. Dat was ook een behoefte vanuit de centralisering van het bestuur onder het Bourgondische hertogschap dat zijn gezag vanuit Brussel over de gehele Nederlanden wilde uitbreiden, een streven waarin keizer Karel V ten slotte ook zou slagen. In de Reformatie waren het vooral de Bijbelvertalingen en religieuze traktaten waarmee een brede verspreiding werd beoogd, en welke daarom doelbewust in een algemene schrijftaal werden gesteld. Voorlopig bleef het bij pogingen waarin elke auteur zijn eigen streektaal het meeste gewicht gaf. De tenaamstelling van de 'algemene' schrijftaal in deze werken is interessant omdat 'Nederlands' daarbij een uitzondering is. Men vindt 'Plat duytsch' (1524), 'Brabants' (1526 en 1546), 'Nederlantsch duytsch' (1558) aangegeven als Bijbeltaal en de voornaamste, de Statenvertaling van 1637, heet dan voor het eerst 'Nederlandsch'. Maar voor seculiere werken is de benaming 'Nederduytsch' of zelfs kortweg 'Duytsch'. Opvallend genoeg wordt de taal juist in grammatica's en spraak- en spellingboeken voor het onderwijs tot aan de 19e eeuw Nederduits, en niet Nederlands, genoemd.